

Анонимизиран текст

Превод

C-30/20 - 1

Дело C-30/20

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

22 януари 2020 г.

Запитваща юрисдикция:

Juzgado de lo Mercantil [№ 2] de Madrid (Испания)

Дата на акта за преюдициално запитване:

23 декември 2019 г.

Ищец:

RH

Ответници:

AB Volvo

Volvo Group Trucks Central Europe GmbH

Volvo Lastvagnar AB

Volvo Group España, S. A.

**JUZGADO DE LO MERCANTIL N.º 02 DE MADRID (ТЪРГОВСКИ СЪД
№ 2, МАДРИД, ИСПАНИЯ)**

[...][информация за производството и за страните]

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

[...] Мадрид

[...] 23 декември 2019 г.

ФАКТИ

ПЪРВО. Съдебното производство, в което възниква преюдициалният въпрос, е общо гражданско производство, образувано във връзка с иск за обезщетение за вреди, причинени на ищеца RH. Тези вреди са настъпили вследствие на определени, вече санкционирани антиконкурентни практики, които, видно от исковата молба, произтичат от поредица от сериозни тайни действия от страна на дружествата ответници, които принадлежат към групата VOLVO.

Предявеният иск за обезщетение за вреди е от вида „follow-on“ и се основава на Решение на Европейската комисия от 19 юли 2016 г. (дело AT.39824, ОВ С 108, 6.4.2017 г., стр. 6) [...]. С това решение се санкционират основните производители на камиони на пазара на Европейския съюз заради картел, който е действал от януари 1997 г. до януари 2011 г. и в рамките на който според Европейската комисия санкциониранията предприятия [ориг. 2] са били в нарушение на член [101] от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). Ищецът посочва, че нарушението се е състояло в сключването на тайни споразумения относно определянето на цени и техните увеличения, както и относно времевия график и прехвърлянето на разходите за въвеждане на изискваните съгласно стандартите EURO 3—6 технологии относно емисиите на вредни газове за средни и тежкотоварни камиони.

Сред дружествата, участвали в картела, са и дружествата ответници: AB VOLVO, VOLVO LASTVAGNAR AB и VOLVO GROUP TRUCKS CENTRAL EUROPE GMBH. Ответник по настоящото дело е и испанското дъщерно дружество на групата — VOLVO GROUP ESPAÑA, S. A.

Ищецът посочва седалищата на четиримата ответници, трима от които (първите три дружества, които са дружества майки на испанското дъщерно дружество) са със седалища в други държави от Европейския съюз:

AB Volvo, [...] Гьотеборг, Швеция.

Volvo Lastvagnar AB, [...] Гьотеборг, Швеция.

Volvo Group Trucks Central Europe GmbH, [...] Исманинг, Германия.

Испанското дружество ответник е със седалище в Мадрид, [...].

ВТОРО. Всички ответници се явяват по делото и в съответствие с [...] Ley de Enjuiciamiento Civil (Гражданскопроцесуален закон, наричан по-нататък „ЛЕС“) повдигат възражение за липса на международна компетентност (испанското дъщерно дружество повдига и възражение за липса на родова подсъдност във връзка с едно от исканията на ищеца).

Според групата VOLVO този испански съд няма международна компетентност да разгледа иска, като в подкрепа на твърденията си тя се

позовава на член 7, точка 2 **[ориг. 3]** от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела. Съгласно тази разпоредба (предишен член 5, точка 3 от Регламент № 44/2001) *„Срещу лице, ко[е]то има местоживееене в държава членка, могат да бъдат предявявани иски в друга държава членка [...] по дела относно неправомерно увреждане, деликт или квазиделикт — в съдилищата на мястото, където е настъпило или може да настъпи вредоносното събитие“.*

Тезата на групата VOLVO е, че изразът „мястото, където е настъпило или може да настъпи вредоносното събитие“, е общностно понятие, чийто смисъл е определен от Съда на ЕС, и по мнение на ответниците съгласно практиката на Съда този израз визира мястото на настъпване на събитието, причинило вредата (в настоящия случай мястото на създаване на картела), което в никакъв случай не може да се отъждестви с мястото на седалището на ищеца: според VOLVO е ясно, че картелът е създаден извън Испания, в други държави от Европейския съюз, което води до липса на компетентност на испанския съд. [...]

ТРЕТО. [...] възниква сериозно съмнение по въпроса как следва да се тълкува правилно — в съответствие с правото на Съюза — посоченият член 7, точка 2 от Регламент (ЕС) № 1215/2012.

Факторите, които трябва да се имат предвид, за да се разреши спорът в настоящото производство, са следните:

1. Съгласно постоянната практика на Съда във връзка с тази разпоредба, *„когато срещу установени в различни държави членки ответници е предявен иск за изплащане на обезщетение за вреди на основание констатирано от Европейската комисия едно-единствено продължено нарушение на член 101 ДФЕС и на член 53 от Споразумението за [ЕИП], извършено в няколко държави членки при различно по място и време участие на ответниците **[ориг. 4]**, вредоносното събитие е настъпило по отношение на всяко предполагаемо пострадало лице, взето поотделно, като съгласно член 5, точка 3 от Регламент № 44/2001 всяко от тези лица може да предяви иска си или пред съда по мястото, където съответният картел е окончателно създаден, или по мястото, където е постигнато специфично споразумение, което само по себе си може да бъде определено като вредоносното събитие, причинило твърдяната вреда, или пред съда по мястото на седалището на това лице“.*

Това е цитат от [...] решение на Съда от 21 май 2015 г., CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335, [т. 56]). Тоест, макар да е очевидно, че събитието, причинило вредата в случая на картела относно камионите, се е случило извън Испания, член 7, точка 2 от Регламента и практиката на Съда показват, че вредата е настъпила в Испания и следователно би било

възможно да се предяви иск срещу VOLVO на испанска територия, а именно на мястото, където се намира седалището на увреденото лице. Така в решение на Съда CDC Hydrogen Peroxide се посочва следното, що се отнася до настоящия член 7, точка 2:

„[Точка] 52 От практиката на Съда следва, че мястото на материализиране на вредата е мястото, където конкретно се проявява твърдяната вреда (вж. решение Zuid-Chemie, C-189/08, EU:C:2009:475, т. 27). Що се отнася до вредата, която се изразява в направените поради изкуствено завишена цена преразходи, като тази на водородния пероксид, предмет на процесния по главното производство картел, това място може да бъде определено само за всяко предполагаемо пострадало лице, взето поотделно, и по принцип ще бъде в седалището на това лице.

*[Точка] 53 Посоченото място дава всички гаранции за надлежната организация на евентуален процес, тъй като разглеждането на иск за обезщетение за вредата, която се твърди, че е причинена на определено предприятие от незаконен картел, чието съществуване е било констатирано с обвързваща сила от Комисията, по същество зависи от специфичните характеристики на положението на това предприятие. При тези обстоятелства съдът по мястото на седалището на това предприятие очевидно най-добре може да се произнесе по подобен иск“.***[ориг. 5]**

Впоследствие, по отношение именно на картела, който е санкциониран от Комисията с горепосоченото решение от юли 2016 г. и във връзка с който е предявен и разглежданият понастоящем иск, при идентичен случай на иск, предявен в Унгария срещу DAF, в решение от 29 юли 2019 г., Tibor-Trans (C-451/18, EU:C:2019:635, т. 33), Съдът приема, че „[к]огато засегнатият от антиконкурентното поведение пазар се намира в държавата членка, на чиято територия се претендира, че е настъпила твърдяната вреда, следва да се приеме, че за целите на прилагането на член 7, точка 2 от Регламент № 1215/2012 мястото на настъпване на вредата се намира в тази държава членка (вж. в този смисъл решение от 5 юли 2018 г., flyLAL-Lithuanian Airlines, C-27/17, EU:C:2018:533, т. 40)“.

2. Прилагането на горното обаче се сблъсква с трудността първо да се определи дали тази практика се отнася само до международната компетентност на съдилищата на държавата членка, в която е настъпила вредата, или тя определя пряко и вътрешната териториална компетентност в рамките на тази държава членка на Съюза. Тоест необходимо е да се установи дали член 7, точка 2 от Регламент № 1215/2012 е разпоредба, уреждаща единствено международната компетентност, или става въпрос за разпоредба с двойствен или смесен характер, уреждаща също така и вътрешната териториална компетентност.

Това съмнение не може да бъде разсеяно въз основа на съществуващата понастоящем национална и общностна съдебна практика.

3. Що се отнася до националната съдебна практика, Tribunal Supremo (Върховен съд, Испания) (определение на първи състав от 26 февруари 2019 г., впоследствие възпроизведено многократно, например в по-новите определения от 8 и 15 октомври 2019 г.) всъщност е потвърдил, че член 7, точка 2 от Регламента позволява испанският съд да се приеме за компетентен, но е предпочел да отхвърли твърдението, че този член действа и като норма, уреждаща пряко вътрешната териториална компетентност, без обаче да анализира практиката на Съда по въпроса, поради което настоящият първоинстанционен съд не разполага с такъв анализ. [ориг. 6]

4. Що се отнася до общностната съдебна практика, всъщност Съдът има практика в това отношение в областта на договорната отговорност, поради което възниква въпросът дали член 7 трябва да се тълкува по същия начин, когато става въпрос за извъндоговорна отговорност. В решение от 3 май 2007 г., Color Drack GmbH срещу Lexx International Vertriebs GmbH (C-386/05, EU:C:2007:262) Съдът разглежда случай, при който във връзка с действаш договор за продажба на стоки между Австрия и Германия на Съда е поставен въпросът дали член 5, точка 1, буква б) от предходния Регламент (ЕО) № 44/2001 (настоящият член 7, параграф 1, буква б) от Регламент № 1215/2012) трябва да се тълкува в смисъл, че продавачът на стоки със седалище на територията на една държава членка може да бъде призован от купувача — с оглед на претенция, произтичаща от неизпълнението на договора, който допуска частични доставки на различни места в рамките на държавата на изпълнение — пред съда по едно от тези места по избор на купувача. Отговорът на Съда е утвърдителен и в този смисъл той приема следното:

„Предвид обстоятелството, че член 5, точка 1, буква б), първо тире от Регламент № 44/2001 определя както международната, така и териториалната компетентност, тази разпоредба има за цел да уеднакви правилата за конфликт на юрисдикции и съответно да определи директно компетентния съд, без да препраща към вътрешните норми на държавите членки“. [точка 30]

Същото правило е приложено в по-късното решение на Съда от 9 юли 2009 г., Peter Rehder (C-204/08, EU:C:2009:439), отнасящо се също до случай на иск за договорна отговорност, този път във връзка с предоставянето на услуги (превоз по въздух на пътници).

5. Въпреки че a priori би могло да се приеме, че тълкувателната логика е същата, не беше открито същото произнасяне на Съда по член 7, точка 2 от Регламент (ЕС) № 1215/2012, разпоредба, отнасяща се — както вече бе посочено — до друг вид отговорност, а именно извъндоговорната. Ето защо не е възможно да се приложи доктрината за „acte clair“ или „acte éclairé“

(също установена от Съда в решение от 6 октомври 1982 г., *Cilfit*, 283/81, EU:C:1982:335). [ориг. 7]

6. Необходимостта да се разсее това съмнение е очевидна: ако член 7, точка 2 от Регламента е разпоредба, която урежда само международната компетентност и в разглеждания случай посочва, че е компетентен испанският съд, но който не може да определи и вътрешната териториална компетентност, то трябва да се приложи посочената национална съдебна практика, според която при липсата на специална уредба, определяща териториалната компетентност по гражданскоправни искове в областта на конкуренцията, най-близко до този вид искове е уредбата на компетентността при нелоялна конкуренция, съдържаща се в член 52.1.12. от LEC, и следователно трябва да се сезира съдът по мястото на придобиване на превозното средство или на сключването на договора за лизинг, тъй като именно там е настъпила вредата. Напротив, ако се приеме, че член 7, точка 2 от Регламента е разпоредба със смесен характер, определяща както международната, така и вътрешната териториална компетентност, практиката на Съда указва, че е компетентен съдът по седалището на увреденото лице.

7. В настоящия случай придобиването на петте превозни средства, във връзка с които е предявен искът (за едно от тях е сключен договор за лизинг), е осъществено във всичките пет случая в Кордоба [Испания]. Макар седалището на ищеца също да е в Кордоба, ответникът се е явил по делото, но изобщо не е поставил под въпрос териториалната компетентност на настоящия съд, поради което трябва да се счита, че той мълчаливо е приел компетентността на съда в Мадрид (член 56 от LEC).

По изложените съображения настоящият съд, който е компетентен да се произнесе по спорния въпрос, счита за уместно да отправи преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз [...].

ЧЕТВЪРТО. Във връзка с отправянето на преюдициално запитване [...] страните в производството [...] са изложили твърденията си относно необходимостта от такова запитване [...].

ПЕТО. На 4 декември 2019 г. ищецът представя писмено становище, в което излага своите твърдения [...]. [ориг. 8]

ОТ ПРАВНА СТРАНА

ПЪРВО. По преюдициалния въпрос.

Член 267 от Договора за функционирането на Европейския съюз (предишни членове 234 ЕО и 177 от Договора за ЕО) гласи:

„Съдът на Европейския съюз е компетентен да се произнася преюдициално относно:

- а) тълкуването на настоящия договор;
- б) валидността и тълкуването на актовете на институциите, органите, службите или агенциите на Съюза.

Когато такъв въпрос бъде повдигнат пред юрисдикция в държава членка, тази юрисдикция би могла, ако счита, че по този въпрос е необходимо решение, за да бъде постановено нейното решение, да поиска от Съда на Европейския съюз да се произнесе.

Когато такъв въпрос е повдигнат по висящо дело пред национална юрисдикция на дадена държава, чиито решения не подлежат на обжалване съгласно националното право, тази юрисдикция е длъжна да сезира Съда на Европейския съюз [...]“.

За да може да се отпрати преюдициално запитване до Съда, е необходимо [...] общностното право да бъде релевантно за конкретния случай, разглеждан от компетентния национален съд, и да бъде приложимо. В постоянната практика на Съда са определени двете фундаментални правила, на които се гради Европейският съюз като общност, основана на правото, а именно принципите на пряко прилагане на общностното право в държавите членки и на предимство спрямо националните правни норми (решение Van Gend en Loos, 26/62, решение Costa/ENEL, 6/64, и решение Simmenthal, 106/77). [ориг. 9]

Освен това съгласно решение на Съда от 20 октомври 2011 г., Interedil SRL (C-396/09, EU:C:2011:671), след като упражни правото си по член 267, втора алинея от ДФЕС, при решаването на спора в главното производство националният съд е обвързан от даденото от Съда тълкуване на съответните разпоредби и трябва евентуално да не се съобрази с изводите на висшестоящия съд, ако въз основа на това тълкуване намира, че тези изводи не са в съответствие с правото на Съюза, както е тълкувано от Съда.

В този смисъл следва да се припомни, че съгласно член 4 bis.1 от Ley Orgánica del Poder Judicial (Устройствен закон за съдебната власт, наричан по-нататък „LOPJ“) „[с]ъдилищата прилагат правото на Европейския съюз в съответствие с практиката на Съда на Европейския съюз“.

[...] [Съображения относно националното право]

ВТОРО. Настоящият съд е компетентен да се произнесе по поставения от страните въпрос за международната компетентност, и ако същата е налице — по този за териториалната компетентност.

Според член 21 от LOPJ „[i]спанските граждански съдилища разглеждат исковете, предявени на испанска територия, в съответствие с предвиденото в международните договори и конвенции, по които Испания е страна, в разпоредбите от правото на Съюза и в испанските закони“. Член 22 *quinquies* от LOPJ предвижда, че „[o]свен това при липса на изрична или мълчалива пророгация на компетентност и дори отговорникът да не е установен в Испания, испанските съдилища са компетентни: b) в областта на извъндоговорните задължения, когато вредоносното събитие е настъпило на испанска територия“. [ориг. 10]

Общностната разпоредба, която има предимство и се прилага пряко в Испания и относно чието тълкуване има съмнения (член 7, точка 2 от Регламент (ЕС) № 1215/2012), е пряко приложима в настоящото производство с оглед на произнасянето по възражението за липса на компетентност.

С оглед на гореизложеното

ДИСПОЗИТИВ

На основание член 267 ДФЕС настоящият съд отправя до Съда на Европейския съюз следния преюдициален въпрос:

Трябва ли член 7, точка 2 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, според който срещу лице, което има местоживеене в държава членка, могат да бъдат предявявани искове в друга държава членка „[...] по дела относно неправомерно увреждане, деликт или квазиделикт — в съдилищата на мястото, където е настъпило или може да настъпи вредоносното събитие“, да се тълкува в смисъл, че урежда само международната компетентност на съдилищата на държавата членка, където се намира това място, поради което националният съд, който има териториална компетентност в рамките на тази държава, следва да се уточни въз основа на вътрешните процесуалноправни норми, или тази разпоредба трябва да се разглежда като разпоредба със смесен характер, която следователно определя пряко както международната компетентност, така и вътрешната териториална компетентност, без да е необходимо позоваване на вътрешното право?

[...] [Процесуални формалности]